

Δράση: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας
Υποδράση: Ενδοσχολική Επιμόρφωση, Επιστ.υπεύθυνη: Μαρία Λιακοπούλου

Προβλήματα συμπεριφοράς και κοινωνικής ένταξης των μαθητών

Περιλήψεις

29, 30 & 31 Μαρτίου 2012

4^ο 10/θ Δημοτικό Σχολείο Πρέβεζας

(Σολωμού & Μιαούλη, Πρέβεζα)

Προβλήματα συμπεριφοράς και ένταξης των μαθητών με βάση την κοινωνικοπολιτισμική τους προέλευση

Αντιμετωπίζοντας τη διαφορετικότητα στην ομάδα-τάξη

Χαίδω Νάτση, Σχολική Σύμβουλος, haidonatsi@sch.gr

Σκοπός του βιωματικού σεμιναρίου είναι να αναδειχθούν αρχικά θέματα που απασχολούν συχνά το σημερινό σχολείο και συνδέονται με την ανάπτυξη προβλημάτων συμπεριφοράς και κοινωνικής ένταξης των μαθητών. Στη συνέχεια θα διερευνηθούν πρακτικές και τεχνικές παρεμβατικού χαρακτήρα που μπορούν να συμβάλλουν στην πρόληψη ή και αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών.

Αντλώντας θεωρητική στήριξη από τη «θετική ψυχολογία» η οποία εστιάζει στην πρόληψη, αλλά και στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων και στην ενδυνάμωση των ατόμων και των συστημάτων που τα περιβάλλουν, το σχολείο προσεγγίζεται μέσα από τη συστημική προσέγγιση η οποία αναδεικνύει την έννοια της «σχολικής κοινότητας» ως συνόλου, που είναι κάτι παραπάνω από το άθροισμα των μελών του. Επομένως, εκπαιδευτικοί και μαθητές θα πρέπει να ειδωθούν ως οργανικά μέρη του ίδιου συστήματος που η αλληλεπίδρασή τους τόσο σε οριζόντιο επίπεδο (μεταξύ των μαθητών) όσο και σε κατακόρυφο (μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών) παίζει ουσιαστικό ρόλο στη λειτουργική ένταξη όλων των μερών στη σχολική κοινότητα.

Πιο συγκεκριμένα, με τη χρήση ενεργητικών εκπαιδευτικών τεχνικών και βιωματικών μεθόδων, αφού αποσαφηνιστούν οι βασικές έννοιες «προβλήματα συμπεριφοράς» και «κοινωνική ένταξη» η επιμόρφωση θα εστιάσει σε παραδείγματα αξιοποιώντας «σκηνές» από την καθημερινή ζωή του σχολείου και πολυτροπικό υλικό (πχ. Αποσπάσματα ταινιών, όπως *Το καναρινί ποδήλατο*, *Είμαι εδώ...*) προκειμένου να αναδειχθεί ο πολυπαραγοντικός και πολυδιάστατος χαρακτήρας των προβλημάτων που αφορούν ζητήματα κοινωνικής ένταξης στο χώρο του σχολείου και στο πλαίσιο της σχολικής κοινότητας.

Θα αξιοποιηθούν επίσης βιωματικές δραστηριότητες όπως:

Άσκηση 1^η «Ρόλοι στη σχολική τάξη» με στόχο να κατανοήσουν οι επιμορφούμενοι πώς η ομάδα επιφορτίζει τα μέλη της με συμπεριφορές που σηματοδοτούν δικές της ανάγκες. Επομένως οι συμπεριφορές των παιδιών δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζονται αποκλειστικά ως «έκφραση» της ατομικής τους λειτουργίας (χαρακτήρας) αλλά και στο επίπεδο της ομάδας.

Άσκηση 2^η «Μία εκπαιδευτική εμπειρία». Στόχος της δραστηριότητας δεν είναι να δώσει έτοιμες λύσεις στους εκπαιδευτικούς αλλά να αποτελέσει πρόκληση για προβληματισμό που θα τους οδηγήσει να κατανοήσουν ότι η κάθε σχολική κοινότητα θα πρέπει να αξιοποιεί τις δικές της πηγές και δυνατότητες προκειμένου να απαντά στις δικές της ανάγκες.

Άσκηση 3^η «Αξιοποίηση της δυσκολίας» με στόχο την ανάπτυξη **Πυξίδας διαχείρισης της «κρίσης»** στη σχολική κοινότητα (αντιμετώπιση της διαφορετικότητας, διαχείριση της αλλαγής, διαχείριση συναισθημάτων και συγκρούσεων).

Άσκηση 4^η «Αξιοποιώντας παραμύθια, μύθους, ιστορίες ζωής...» με στόχο τη βιωματική κατανόηση αξιών.

Βιβλιογραφία

Γεωργιάδου, Ν. (2011). *Θεραπευτικά παραμύθια*, (6^η ενημερωμένη ανατύπωση). Αθήνα: Εκδ. Οξυγόνο

Επιμορφωτικό υλικό (2012). *Θέματα αξιοποίησης της ομάδας στη σχολική τάξη*, Τόμος Δ', Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Καλατζή- Αζίζι Αν., Ζαφειροπούλου Μ. (2010). *Προσαρμογή στο Σχολείο, πρόληψη και αντιμετώπιση των δυσκολιών*. Αθήνα: Εκδ. Ελληνικά Γράμματα

Πολέμη-Τοδούλου, Μ. (2005). *Η Αξιοποίηση της Ομάδας στην Εκπαίδευση Ενηλίκων*, Πάτρα: ΕΑΠ

Πολέμη-Τοδούλου, Μ. (2011). «Ρόλοι στη σχολική τάξη»: μια άσκηση για την κατανόηση της ηγετικής λειτουργίας των ρόλων σε μια ομάδα, Μ.Π.Ε

Τριλίβα Σ., Αναγνωστοπούλου Τ., Χατζηνικολάου Σ. (2008). *Ούτε καλύτερος, ούτε χειρότερος... Απλά διαφορετικός, Ασκήσεις ευαισθητοποίησης στη διαφορετικότητα για παιδιά Δημοτικού και Γυμνασίου*. Αθήνα: Gutenberg

Χατζηχρήστου, Χ. (2004). *Εισαγωγή στη Σχολική Ψυχολογία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Χατζηχρήστου, Χ. (2011). *Σχολική Ψυχολογία*. Αθήνα: Τυπωθήτω

Brock, S.E., Sandoval, J. & Lewis, S. (2005). *Διαχείριση κρίσεων στο σχολείο. Εγχειρίδιο για τη δημιουργία ομάδων διαχείρισης κρίσεων στο σχολείο*. Επιστημονική επιμέλεια ελληνικής έκδοσης: Χ. Γ. Χατζηχρήστου. Μετάφραση: Ε. Θεοχαράκη. Αθήνα: Τυπωθήτω

Doll, Zucker & Brehm (2009). *Σχολικές τάξεις που προάγουν την ψυχική ανθεκτικότητα*. Επιστημονική Επιμέλεια: Χ. Χατζηχρήστου. Μετάφραση: Ε. Θεοχαράκη. Αθήνα: Τυπωθήτω

Goleman, D. (2011). *Η συναισθηματική νοημοσύνη*. Αθήνα: Πεδίο

Gottman, J. (2011). *Η συναισθηματική νοημοσύνη των παιδιών. Πώς να μεγαλώσουμε παιδιά με συναισθηματική νοημοσύνη. Ένας πρακτικός οδηγός για γονείς*. Επιστημονική Επιμέλεια: Χ. Χατζηχρήστου. Αθήνα: Πεδίο

Henderson, N., & Milstein, M. (2008). *Σχολεία που προάγουν την ψυχική ανθεκτικότητα: Πώς μπορεί να γίνει πραγματικότητα για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς*. Επιστημονική επιμέλεια: Χ. Χατζηχρήστου. Μετάφραση: Β. Βασσαρά. Αθήνα: Τυπωθήτω

Χατζηχρήστου, Χ. (Επιστ. Επιμ.) (2011α). *Κοινωνική και συναισθηματική αγωγή στο σχολείο: Πρόγραμμα για την προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης στη σχολική κοινότητα. Εκπαιδευτικό υλικό Ι: Πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο, Α΄και Β΄ Δημοτικού)*. Αθήνα: Τυπωθήτω

Χατζηχρήστου, Χ. (Επιστ. Επιμ.) (2011β). *Κοινωνική και συναισθηματική αγωγή στο σχολείο: Πρόγραμμα για την προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης στη σχολική κοινότητα. Εκπαιδευτικό υλικό ΙΙ: Πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Γ, Δ΄, Ε΄ ΣΤ΄ Δημοτικού)*. Αθήνα: Τυπωθήτω

Χατζηχρήστου, Χ. (Επιστ. Επιμ.) (2011γ). *Κοινωνική και συναισθηματική αγωγή στο σχολείο: Πρόγραμμα για την προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης στη σχολική κοινότητα. Εκπαιδευτικό υλικό ΙΙΙ: Δευτεροβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα: Τυπωθήτω

**Από το σχολείο της ομοιογένειας στο σχολείο της διαφορετικότητας.
Δράσεις διαπολιτισμικής επικοινωνίας στην πολυπολιτισμική τάξη για την ένταξη των
αλλοδαπών μαθητών**

Ευδοξία Σακελλαροπούλου, Σχολική Σύμβουλος, esakellarop@gmail.com

Οι παιδαγωγικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται συνήθως μέσα στην πολυπολιτισμική τάξη είναι μονοπολιτισμικές, αφομοιωτικές, αντισταθμιστικές. Στοχεύουν κυρίως στην αντιμετώπιση του «ελλείμματος» και στην αφομοίωση των αλλοδαπών μαθητών και όχι στην αξιοποίηση της διαφορετικότητας τη διαπολιτισμική επικοινωνία. Ωστόσο το σχολείο καλείται να_διαδραματίσει σημαντικό ρόλο, στοχεύοντας σε μια δημοκρατική και αποτελεσματική εκπαίδευση. Το διαπολιτισμικό μοντέλο εκπαίδευσης αποτελεί την απάντηση στις προαναφερόμενες παιδαγωγικές προσεγγίσεις. Στοχεύει στην ενσυναίσθηση, στην αλληλεγγύη, στο σεβασμό, στην απόρριψη ενός εθνικιστικού τρόπου σκέψης και δράσης. Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να εκπαιδεύουν στην εφαρμογή διαπολιτισμικών πρακτικών για την επίτευξη των προαναφερόμενων στόχων.

Βιβλιογραφία

Δαμανάκης, Μιχάλης (2001). *Η Εκπαίδευση των Παλιννοστώντων και Αλλοδαπών Μαθητών στην Ελλάδα: διαπολιτισμική προσέγγιση*. Αθήνα: Gutenberg

Essinger, Helmut (1990). "Interkultureller Erziehung in multiethnischen Gesellschaften". In: *Die Bruecke*, 52, 22-31

Ινστιτούτο Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (2004). *Παλιννοστούντες και αλλοδαποί μαθητές στην ελληνική εκπαίδευση: τεύχος Β', αναλυτικά στοιχεία*. Αθήνα

Κοΐλιарη, Αγγελική, Αγοραστός Γιώργος, Ζάγκα Ε. (2001). "Αναζητώντας μία αποτελεσματική πρόταση για τη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας (ΝΕΓ2) σε παλιννοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές". Στο: *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 32, 38-56

Cummins, Jim (2001). *Ταυτότητες υπό Διαπραγμάτευση: εκπαίδευση με σκοπό την ενδυνάμωση σε μια κοινωνία της ετερότητας / μετ. Σουζάνα Αργύρη*. Αθήνα: εκδ. Gutenberg

Μητακίδου, Σούλα, Τρέσσου Ευαγγελία (2005). *Διδάσκοντας γλώσσα και μαθηματικά με λογοτεχνία: μια δημιουργική συνάντηση*. Θεσσαλονίκη: επίκεντρο

Νικολάου, Γιώργος (2000). *Ένταξη και εκπαίδευση των αλλοδαπών μαθητών στο δημοτικό σχολείο: από την «ομοιογένεια» στην πολυπολιτισμικότητα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Νικολάου, Γιώργος (2005). *Διαπολιτισμική Διδακτική: το νέο περιβάλλον, διδακτικές αρχές*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Νόμος 2413, ΦΕΚ 124, 17-6-1996

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (1999). *Αναλυτικό Πρόγραμμα της Διδασκαλίας της Ελληνικής Γλώσσας σε Παλιννοστούντες και Αλλοδαπούς Μαθητές*. Αθήνα

Σούλης, Σπυρίδων-Γεώργιος (2002). *Παιδαγωγική της Ένταξης: από το «σχολείο του διαχωρισμού» σε ένα «σχολείο για όλους»*. Αθήνα: Τυπωθήτω

Υπουργική Απόφαση Φ10/20/Γ1/708/7-9-1999

Υπουργική Απόφαση Φ1/9/Γ1/740/29-8-2001